

Uvodnik

Amargi naj bi bil prvi znani zapis besede za svobodo. V sumerščini je dobesedno pomenila vrnitev k materi – vrnitev k starim matriarhalnim vrednotam, naravi in odvezo od suženjstva, dolga. Na rodovitnem polmesecu se je vzpostavila centralna civilizacija ter z njo patriarhat in na njemu razred in država. Danes se na teh istih rodovitnih tleh in okoliških gorovjih revolucionarno gibanje za svobodo Kurdistanu bori proti istim – pet tisoč let starim družbenim problemom, s katerimi se soočamo vsi, tudi mi na Balkanu.

V skladu s tradicijo Časopisa za kritiko znanosti v pričujoči številki nadaljujemo s tematiziranjem avtonomije družbenih gibanj in njihovega organiziranja za doseg osvoboditve onkraj vzpostavljanja novih državnih struktur. Kot smo v lanski številki v fokus vzeli zapatistično gibanje (ki je ravnokar objavilo komunikacije o samorazpustitvi organov ljudske oblasti in začetku popolne reorganizacije), smo tokrat zapopadli kurdsko osvobodilno gibanje ter številko sestavili iz tematsko raznolikih besedil, ki po eni strani analizirajo realnost kapitalistične modernosti, po drugi strani pa odpirajo horizonte svobode. Besedila prihajajo tako iz osvobojenih ozemelj Kurdistanu, iz najbolj varovanega turškega zapora (Imrali) in Evrope, proti koncu številke pa se premaknemo v Abya Yalo ter temo zaokrožimo s političnim kolektivom **Desde el Margen**, ki spregovori o **Spominu in uporih območja, imenovanega Ekvador**.

Pričujoči uvodnik pišemo med tem, ko v Ukrajini še vedno divja vojna in Izrael brez večjih nasprotovanj izvaja genocid nad palestinskim ljudstvom. Tudi v Kurdistanu, ki je osrednja tema trenutne številke, je turška država v zadnjih mesecih zaostрила napade v sklopu že več let trajajoče vojne nizke intenzivnosti. V vseh treh omenjenih vojnah je neposredno ali posredno udeležena imperialna zveza NATO, katere članica je tudi slovenska država, ki se tako udejstvuje v aktualnih kolonialnih vojnah na robu Evrope. Ob tem ne pozabimo, da so pripadniki Slovenske vojske trenutno prisotni v kar 11 državah na treh celinah. Slovenska država je (tudi prek vojaške participacije) polno integrirana v evroatlantski red, kar se prav tako odraža skozi izjave slovenskega političnega vrha, ki se niti v ločilih ne razlikujejo od mnenj in stališč drugih zahodnih voditeljev

- in voditeljic. Navsezadnje se zahodno uničevanje planeta trenutno odvija pod parolo *ženska zunanja politika!*

O apropiaciji feminističnih sloganov za upravičevanje vojaških intervencij smo v preteklosti veliko brale, prav pred kratkim pa nam je o tem ponovno predavala do vratu krvava Annalena Bearbock, nemška zunanja ministrica, ki je na obisku v Ljubljani zašla tudi v novi Center Rog. Prostor svobode, solidarnosti in ustvarjanja je MOL še na simbolni ravni desakralizirala z dogodkom, na katerem sta bili gostji zunanji ministrici Fajon in Bearbock, seveda prav v času, ko obe aktivno sodelujeta pri etničnem čiščenju Palestine in promoviranju judovskega supremacizma. Za razliko od liberalizma, ki pod krinko feminizma po svetu seje izključno smrt, tematski blok te številke odpiramo z besedilom **Abdullaha Öcalana Osvobajanje življenja**. Avtor, kurdski politični vodja in mislec, že 25 let prestaja zaporno kazen v samici in čeprav je zaprt v Turčiji, gibanje za svobodo Kurdistanu njegovo nesvobodo vidi kot rezultat mednarodne zarote proti kurdskega gibanju, ki se bori za žensko in družbeno revolucijo. Besedilo **Osvobajanje življenja** je kolaž različnih Öcalanovih zapisov na teme vzpostavitve patriarhata, zgodovine zatiranja žensk, njihove osvoboditve ter pomena svobodnega življenja. Ponosni smo, da bomo v kratkem pri ČKZ-ju izdali tudi prevod knjige **Dilar Dirik Kurdsko žensko gibanje**, ki še globlje raziskuje prakso, teorijo in zgodovino kurdskih žensk.

Gibanje za svobodo Kurdistanu razume patriarhat kot izvorno neenakost v družbah, državne strukture pa kot še eno izmed manifestacij in institucionalizacij slednjega. Svoje pojmovanje revolucije gradi na gradnji novih družbenih odnosov, ki težijo k demokratizaciji in ki sami sebe razumejo v antagonizmu z državo. Te teme v pričujoči številki v članku o **Prvotnih akumulacijskih procesih v sumerski družbi** razvija **Veronica Maio**, ki vleče vzporednice med razvojem patriarhata, ekstraktivizma in monopola oblasti med Sumerom, plantažnim kolonializmom in kapitalizmom.

Kako se tovrstna ženska in družbena revolucija izvaja danes in v praksi, nam kaže članek **Revolucija v Šengalu**, ki sta ga za ČKZ pripravila novinarja **Marlene Förster in Matej Kavčič**. Avtorja sta v mesecih, ki sta jih prebila v Šengalu na zahodu Iraka, živela z ljudstvom Ezidov in spremljala razvoj njihove politične samouprave ki je navdahnjena prav z idejami Abdullaha Öcalana. Njuno delovanje ni zanimivo le zaradi arbitrarnega pripora, v katerega ju je za en mesec zaprla iraška oblast, temveč predvsem zaradi dejstva, da gre pri revolucionarnem procesu med Ezidi dejansko tudi za terapevtski proces, v katerega se je vključil velik del ljudstva, nad katerim je t. i. Islamska država leta 2014 izvedla genocid, mnoge ženske pa ugrabila za spolne sužnje v kalifatu. Članek resnično velja brati skozi trenutno dogajanje v Palestini, kjer islamistična gibanja dominirajo nad sicer politično heterogenim odporom, saj se pojavlja vprašanje, kako

vzpostaviti ideološko bazo za samodeterminacijo, ki vključuje tako anihilacijo zionizma kot vzpostavitev samoorganiziranih struktur in kolektivno zdravljenje – ter vse vmes.

Na primerih palestinske administracije ter Ukrajine lahko jasno vidimo, kako državne strukture ne le v času konflikta, temveč v svoji biti le reproducirajo nasilje v imenu vladajočega razreda. Ruska invazija je ukrajinskim oligarhom omogočila popolno uničenje organiziranega delavstva ter razprodajo državnih resursov; suspendirali so še tako plehke inštrumente, kot so parlamentarne volitve. Ravno tako se palestinski družbeno-politični delavci in delavke pogosto bolj bojijo mučenj v zaporih Palestinske avtonomne oblasti kot pa v izraelskih ječah. Palestinska avtonomna oblast brezkompromisno zatira takšne in drugačne proteste na Zahodnem bregu, vključno z delavskim organiziranjem. Kolonialna realnost obeh režimov kaže, da tako imenovana nacionalna suverenost in državna struktura nista nič več kot le obliki za zatiranje ljudi s strani mednarodnega reda.

Tako mora zavrnitvi državnih struktur dominacije slediti zavrnitev mednarodnega reda, ki temelji na vojaški, ekonomski in politični dominaciji Zahoda nad preostankom sveta. Pri tem nikakor ne gre za nasprotovanje »rules-based international order« in želji po geopolitični multilateralnosti, temveč gre za afirmacijo internacionalizma in poizkus vzpostavitve ljudske diplomacije ter solidarnosti, prek katerih se gradi tako imenovano tretjo pot. Pomen tretje poti je presejanje lažnih dihotomij, ki jih (sploh na mednarodnem področju) še najbolj karikira znamenita izjava nekdanjega ameriškega predsednika Georga W. Busha: »Kdor ni z nami, je proti nam«. Nujnost zavzemanja pozicije za eno ali drugo obstoječo stran v aktualnih konfliktih tako doma kot po svetu je brutalna metoda zatiranja mišljenja sveta in družbe onkraj real-politike. V mesecih po začetku etničnega čiščenja Gaze smo v Evropi, predvsem v Nemčiji, priča neverjetni normalizaciji cenzure in političnemu nasilju, ki presega doslej videne intervencije v pravice do zborovanja, organiziranja in mišljenja. Nemška obsedenost z zagotavljanem »varnosti Izraelu«, smrtonosna mešanica izogibanja odgovornosti, nacionalizma in debilizma, je v osnovi nič več kot fetišiziranje forme države, katere obstoj je vreden več kot nešteta človeška življenja.

A tudi pri nas so v obdobju po 7. oktobru stalnica malomeščanske zahteve po dobrem okusu, ki od nas terjajo obsojanje Hamasove odporiške akcije. Za tem lažnim humanizmom stoji najprej nerazumevanje kolonialne realnosti obstoja Izraela, saj ekscesno nasilje lahko preseneti samo tiste, ki si na vso moč zatiskajo oči pred vsakodnevnim ubijanjem Palestink in Palestincev. Dejstvo, da so se obsojanju Hamasa pridružile tudi progresivne neparlamentarne politične skupine, je morda najboljši dokaz o konsenzu na post-zgodovinskem Zahodu. Da takšna poenotena mnenja niso naključje, temveč rezultat dolgotrajnega dela

zahodnih držav, nam govori članek O liberalizmu in specialni vojni oziroma o **Perspektivah internacionalne borbe mladine v 21. stoletju** iz posebne številke revije internacionalističnega mladinskega gibanja **Légerin**, povezanega z osvobodilnim gibanjem v Kurdistanu. Besedilo analizira liberalizem kot prevladujočo ideologijo znotraj evro-atlantskega tabora ter *specialno vojno* kot družbeni inženiring, preko katerega si sistem podjarmlja družbo. Največja žrtev tovrstne vojne je mladina in s tem ko izgublamo njo, izgublamo prihodnost.

Tovarišiji, ki je skupaj sestavila številko ČKZ-ja, ki jo ravnokar držite v rokah, je jasno, da pokoli civilistov, spolno nasilje in jemanje talcev nimajo mesta ne v sedanosti ne v prihodnosti, ki si jo želimo, a to ne pomeni, da bomo obsojali ravnanja Hamasa. Iz okolja, kjer je največji politični domet naprednih sil umik Janše iz oblasti, obsojati dejanja v *suženjstvo zakletih*, je le še ena od oblik supremacizma, ki v prvi vrsti načrtno miži ob neskončnih pokolih, izvedenih v imenu tako opevanih zahodnih vrednot. Kot je dejal Jeff Halper: 7. oktober je palestinski vsakdan.

Ti pokoli niso sporadični, niso naključni, so del konflikta, ki ga mnogi širom planeta že nekaj časa razumejo kot tretjo svetovno vojno. Besedilo z naslovom **Priložnosti in nevarnosti tretje svetovne vojne**, napisan s strani internacionalistične ustanove **Akademije za demokratično modernost**, prinaša poglede kurdskega gibanja na globaliziran konflikt, v katerem Zahod obupano želi ohranjati svetovno prevlado. Njegova teza je – podobno kot na začetku tega uvoznika – ne pristati na enega izmed dveh tokov kapitalistične modernosti, ki se spopadata v tretji svetovni vojni: ne globalističnega pod taktirko ZDA in ne etatistično-suverenističnega, katerega izraz najdemo v državah BRICS. Pot do epistemološke in politične samodeterminacije bo brez dvoma težka, saj ima pravico do samoobrambe po mednarodnem pravu samo nacionalna država. V obdobju po drugi svetovni vojni so Združeni narodi vsa osvobodilna gibanja zvedli na nacionalne države, če pa ista gibanja niso pristala na svetovni red in vzpostavitev držav, so jih označili za teroristična, njihove voditelje pa zaprli ali likvidirali.

In s tem se vračamo h Kurdistanu in trenutni številki ČKZ. Vodja kurdskega gibanja Abdullah Öcalan je slednje doživel na lastni koži, ko ga je obstoječi državni red leta 1999 v mednarodni zaroti ujel in zaprl. Od takrat v zaporu razvija novo paradigmo demokratičnega socializma. Pravi, da socializem ne more obstajati v državnem okvirju, da ga moramo postaviti na družbenih temeljih. To se danes jasno vidi! Družba po vseh mestih sveta protestira za Palestino, medtem ko države večinoma le nemo opazujejo in s tem sodelujejo pri njenem izbrisu. Tudi pri nas to ni nič novega. V osemdesetih se je v Novem mestu zbrala tisočglava množica in protestirala za Palestino, medtem ko se nas danes v prestolnici težko zbere petsto. Pred dobrim desetletjem je ob vnovičnem bombardiranju Gaze Zveza svobodnih sindikatov Slovenije podprla shod za Palestino,

danes so sindikati tiho – nekoč militantni žerjavisti iz Luke Koper tiho prelagajo smrtonosni tovor. Levica, katere glavna zunanjepolitična točka je bilo prav priznanje Palestine, je kot del vlade državotvorno jalova, podobno jalova pa so tudi družbenopolitična gibanja, ki so večino upov položila v državne strukture in vstop liberalcev na pozicije odločanja. Ob notranje- in zunanjepolitičnemu nasilju, ki ga države izvajajo nad ljudmi, smo se naučili molčati, situacija pa je ob trenutnih konflikth širom sveta še najbolj podobna zaporu, prek zidov katerega odmevajo kriki mučenja in eksekucij, a smo v strahu pred tem, da nasilje doleti tudi nas, vsi tiho.

Naša želja pri snovanju te številke je bila pokazati, da etatični protimperializem ni dovolj. Podpora Putinu, Iranu, Venezueli ali Hamasu ni zmožna graditi resnične alternative kapitalizmu. Kot kažejo ne le pričujoča besedila, temveč tudi izkušnje protikolonialnih bojev, se osvoboditev življenja ne bo materializirala znotraj državnih okvirjev. In s to trditvijo odpiramo 288. številko Časopisa za kritiko znanosti, saj nujno potrebujemo drugačno razumevanje svobode, ne samo kot odsotnosti pobijanja.